

Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se

Betänkandet SOU 2024:45 Kompletterande bestämmelser till EU:s reviderade förordning om elektronisk identifiering

(Fi2024/01413)

Sammanfattning

Bolagsverket välkomnar införandet av europeiska digitala identitetsplånböcker och förslagen i betänkandet. Enligt verket är det viktigt att det vid framtagandet av plånböckerna säkerställs att dessa svarar upp mot de behov som finns kopplat till juridiska personers användning av dessa.

Det är i dagsläget svårt att bedöma om kommande genomförandeakter leder till att det krävs ytterligare kompletterande svenska bestämmelserna utöver de som föreslås i betänkandet. Behov av ytterligare kompletterande bestämmelser bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet. Det är vidare önskvärt med en översyn av berörda lagstiftningsområden för att säkerställa att nyttan med plånböckerna kan realiseras fullt ut. En sådan översyn bör innefatta en analys av hur sekretesslagstiftningen förhåller sig till utlämnande av uppgifter till plånböcker, exempelvis i form av elektroniska attributsintyg.

Bolagsverket tillstyrker att myndigheten ska tillhandahålla personidentifieringsuppgifter till plånböcker för juridiska personer men kommer att vara beroende av att andra myndigheter bidrar i arbetet. Det bör framgå av den föreslagna svenska kompletteringsförordningen att övriga berörda myndigheter ska bistå verket vid tillhandahållandet av personidentifieringsuppgifter för juridiska personer. Respektive myndighet som ansvarar för ett register som Bolagsverket ska hämta uppgifter från måste ha rutiner på plats som möjliggör automatisering samt säkerställer att registret ständigt hålls uppdaterat.

Det bör enligt Bolagsverket övervägas om Polismyndigheten ska vara den myndighet som tillhandahåller personidentifieringsuppgifter för fysiska personer, mot bakgrund av att myndigheten ska utfärda den statliga e-legitimationen.

Bolagsverket ser stora fördelar med att utfärdande av attributsintyg och uppgifter samordnas på förvaltningsgemensam nivå eftersom sådan samordning kan leda till att nyttan med plånböcker snabbare kan realiseras. Det bör i den fortsatta beredningen av

ärendet beaktas hur arbetet ska samordnas och hur ökade kostnader för myndigheter till följd av utfärdande av elektroniska attributsintyg ska finansieras.

Ändringarna i eIDAS-förordningen kan innebära att det kommer att krävas nya verktyg för att kunna förebygga och utreda brott. Det är viktigt att detta beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet och att de eventuella nya verktyg som krävs också finns på plats när plånböckerna börjar utfärdas. Bolagsverket avser att genomföra fördjupade säkerhetsanalyser av tillhandahållande av personidentifieringsuppgifter för juridiska personer och bedömer preliminärt att säkerhetsfrågorna kommer att vara starkt kostnadsdrivande.

Bolagsverket konstaterar att det i konsekvensanalysen saknas vissa kostnadsuppskattningar som bör vara relevanta för många myndigheter, bl.a. kostnader för att behöva utveckla nya funktioner för inloggning, elektroniska underskrifter och betalningar. Ytterligare utredning om dessa kostnader behövs.

Övergripande synpunkter

Bolagsverket välkomnar införandet av europeiska digitala identitetsplånböcker och förslagen i betänkandet. Verket tillstyrker i stort förslagen men lämnar nedan detaljerade synpunkter på vissa av dem.

En stor del av nyttan med de digitala identitetsplånböckerna är enligt Bolagsverkets uppfattning att de kan underlätta automatiserat informationsutbyte, särskilt mellan juridiska personer. Vid användning av plånböckerna kommer den förlitande parten många gånger att vara en juridisk person. Beroende på hur infrastrukturen för plånböckerna utformas, kan därför plånböcker för juridiska personer i praktiken bli en grundförutsättning för att plånböcker i realiteten ska kunna användas av fysiska personer. Det är därför viktigt att det vid framtagandet av de digitala identitetsplånböckerna säkerställs att dessa svarar upp mot de behov som finns kopplat till den faktiska användningen av plånböckerna hos juridiska personer. Bolagsverket välkomnar att det i den föreslagna kompletteringslagen framgår att plånböcker ska utfärdas både till fysiska och juridiska personer. Motsvarande krav finns i eIDAS-förordningen. Bolagsverket avser att aktivt bidra i arbetet med att ta fram kravställning för plånböcker för juridiska personer.

Bolagsverket konstaterar att ändringarna i eIDAS-förordningen innebär att Europeiska kommissionen ska anta ett stort antal genomförandeakter. Dessa genomförandeakter är centrala för att plånböckerna och infrastrukturen ska kunna utvecklas. I skrivande stund har kommissionen emellertid inte antagit några genomförandeakter mot bakgrund av ändringarna i förordningen. Det är därför i dagsläget svårt att bedöma om det kommer krävas ytterligare kompletterande svenska bestämmelserna mot bakgrund av kommande genomförandeakter. Eventuella behov av kompletterande bestämmelser utöver de som föreslås i betänkandet bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.

De digitala identitetsplånböckerna kommer göra det möjligt att identifiera sig och visa upp olika attribut¹ på ett sätt som i dagsläget inte är möjligt med e-legitimationer. Plånböckerna kommer att utöka möjligheterna att t.ex. hantera ärenden helt digitalt. Detta förutsätter att lagstiftningen medger digital hantering fullt ut, exempelvis att samtliga underskrifter eller

¹ En egenskap, en kvalitet, en rättighet eller ett tillstånd för en fysisk eller juridisk person eller ett föremål (artikel 3.42 i eIDAS-förordningen).

intyg som ska hanteras i plånboken enligt lag får vara digitala. Enligt Bolagsverket är det önskvärt med en översyn av berörda lagstiftningsområden för att säkerställa att nyttan med plånböckerna kan realiseras fullt ut. En sådan översyn bör innefatta en analys av hur sekretesslagstiftningen förhåller sig till utlämnande av uppgifter till plånböcker, exempelvis i form av elektroniska attributsintyg.

6.3.3 Tillhandahållare av uppgifter för personidentifiering

Bolagsverket tillstyrker att verket ska tillhandahålla personidentifieringsuppgifter för juridiska personer (s.k. LPID). Av betänkandet framgår dock att det är fler myndigheter än Bolagsverket som registrerar juridiska personer i Sverige och alla organisationer som omfattas av begreppet juridisk person finns därför inte i Bolagsverkets register. Förslaget innebär att Bolagsverket får en samordnande roll vad gäller tillhandahållande av LPID och myndigheten kommer att vara beroende av att andra myndigheter bidrar i arbetet.²

En förutsättning för att Bolagsverket ska kunna tillhandahålla LPID för alla juridiska personer i Sverige är att verket ges tillgång till relevanta uppgifter i register hos andra myndigheter. Tillgång till dessa uppgifter är emellertid inte nödvändigtvis tillräckligt för att kunna tillhandahålla LPID. Myndigheterna måste också säkerställa att respektive register innehåller de uppgifter om juridiska personer som krävs för att kunna utfärda LPID, exempelvis information om företrädare. Respektive myndighet som ansvarar för ett register måste ha rutiner på plats som möjliggör automatisering samt säkerställer att registret ständigt hålls uppdaterat och att myndigheten omgående meddelar Bolagsverket om en LPID ska återkallas.

För att Sverige ska kunna leva upp till eIDAS-förordningens krav att tillhandahålla LPID är det därför viktigt att alla myndigheter som registrerar juridiska personer deltar i och prioriterar arbetet med att tillgängliggöra dessa uppgifter för Bolagsverket i enlighet med de krav som förordningen ställer. Bolagsverket bedömer därför att det bör framgå av den föreslagna svenska kompletteringsförordningen att övriga berörda myndigheter ska bistå verket i tillhandahållandet av LPID. Det bör av förordningen också framgå vilka dessa myndigheter är. Myndigheterna kan behöva genomföra utvecklingsinsatser kopplade till sina register som kan kräva finansiering. Detta bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.

I betänkandet lämnas bedömningen att Digg ska tillhandahålla personidentifieringsuppgifter för juridiska personer (s.k. PID). Detta motiveras i betänkandet bl.a. med att Digg i ett tidigare betänkande (SOU 2023:61) har föreslagits vara den myndighet som ska utfärda den statliga e-legitimationen. Bolagsverket noterar dock att det i budgetpropositionen för 2025 framgår att Polismyndigheten ska utfärda den statliga e-legitimationen (prop. 2024/25:1 utgiftsområde 22, s. 115). Det bör därför övervägas om Polismyndigheten också ska vara den myndighet som tillhandahåller PID för fysiska personer.

6.3.4 Elektroniska attributsintyg

Bolagsverket och andra myndigheter träffas av krav i eIDAS-förordningen om att tillhandahålla elektroniska attributsintyg. Enligt Bolagsverket omfattar ansvaret att tillhandahålla LPID inte ett samordningsansvar avseende alla attributsintyg som

² I betänkandet nämns bl.a. Skatteverket och SCB, men även andra myndigheter behöver bidra i arbetet för att Sverige ska kunna leva upp till eIDAS-förordningens krav avseende utfärdande av LPID.

myndigheter kan behöva utfärda till juridiska personer. Ansvar att tillhandahålla uppgifter för attributsintyg eller tillhandahålla intygen faller således på respektive myndighet. Med det sagt ser Bolagsverket stora fördelar med att utfärdande av attributsintyg och uppgifter samordnas på förvaltningsgemensam nivå eftersom sådan samordning kan leda till att nyttan med intygen snabbare kan realiseras. Om endast ett begränsat antal myndigheter kan tillhandahålla uppgifter och intyg realiseras inte nyttan med plånböckerna fullt ut. Dessutom kan det leda till högre kostnader om alla myndigheter måste ta fram egna lösningar för att tillhandahålla uppgifter och intyg. Det bör i den fortsatta beredningen av ärendet beaktas hur ökade kostnader för myndigheter till följd av utfärdande av elektroniska attributsintyg ska finansieras samt hur arbetet ska samordnas.

6.9 Missbruk eller annan otillåten användning av identitetsplånboken

I betänkandet anges att frågan om hur den identitetsrelaterade brottsligheten kopplat till digitala identitetsplånböcker ska hanteras fortsättningsvis måste vara högt prioriterad. Bolagsverket delar denna bedömning. Bestämmelserna i eIDAS-förordningen som begränsar möjligheterna att ta del av uppgifter om användning av plånböckerna kan innebära att det krävs nya verktyg för att kunna förebygga och utreda brott. Det är viktigt att detta beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet och att de eventuella nya verktyg som krävs finns på plats när plånböckerna börjar utfärdas.

8 Konsekvenser

I konsekvenskapitlet saknas vissa kostnadsuppskattningar för Bolagsverket, kostnader som är aktuella även för andra myndigheter. Bolagsverket kommer bl.a. att behöva utveckla nya funktioner för inloggning, elektroniska underskrifter och betalningar. Likaså kommer interna system och existerande e-tjänster att behöva utvecklas. Till detta kommer ett behov av intern kompetensutveckling samt stöd till näringslivet för användning av de nya tjänsterna. Kostnaderna är i dagsläget osäkra men Bolagsverkets preliminära bedömning är att de kommer att vara höga. Ytterligare utredning om kostnaderna behövs och Bolagsverket ser fram emot en fortsatt dialog om dessa. Bolagsverket avser att genomföra fördjupade säkerhetsanalyser avseende utfärdandet av LPID och bedömer preliminärt att säkerhetsfrågorna kommer att vara starkt kostnadsdrivande.

Detta yttrande har beslutats av generaldirektören Inga Otmalm. Vid ärendets slutliga handläggning har också avdelningschefen Patrick Eckemo, rättschefen Maria Monthure, tillförordnade avdelningschefen Sara Söderholm samt avdelningschefen Joel Tostar deltagit. Föredragande har varit verksjuristen Philip Levin.

Inga Otmalm

Philip Levin